

ODVETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE
e-pošta: info@odv-zb.si

Številka: 007-84/2020/102
Datum: 21. 4. 2020

Zadeva: Pobuda za spremembo petega odstavka 17. člena Zakona o odvetništvu (odprava neenake obravnave strokovnih udeležencev glede plačila za opravljeno delo) – mnenje
Zveza: Vaš dopis 428/2020 z dne 25. 3. 2020 in z dne 30. 3. 2020

Spoštovani,

s prvim dopisom je Odvetniška zbornica Slovenije (OZS) na Vlado Republike Slovenije, Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za finance za odvetnike, ki so postavljeni po uradni dolžnosti in odvetnike, ki izvajajo storitve brezplačne pravne pomoči, naslovila zahtevo, da so v času trajanja epidemije koronavirusa COVID-19 in veljavnosti Odredbe predsednika Vrhovnega sodišča RS o posebnih ukrepih v zvezi z izvajanjem sodne oblasti (Odredba)¹ v tem času, za svoje delo plačani v višini zneska, ki bi jim pripadal po Odvetniški tarifi.

S kasnejšim dopisom pa je OZS na Vlado Republike Slovenije in Ministrstvo za pravosodje še pobudo za spremembo petega odstavka 17. člena Zakona o odvetništvu (ZOdv) oziroma predlogom za črtanje te določbe. Po proučitvi tako zahteve kot pobude, vas kot resorno pristojno ministrstvo za področje odvetništva, seznanjamo z našim mnenjem.

I.

Kot izpostavljate v zahtevi, odvetniki v nujnih zadevah, o katerih sedaj odločajo sodišča, zastopajo in zagovarjajo stranke (ex offo, BPP, zastopanje po Zakonu o duševnem zdravju). Glede navedb, da so v teh zadevah neposredno izpostavljeni zdravstvenim tveganjem, pojasnjujemo, da so tveganja tako za stranke kot njihove zastopnike ustrezno upoštevana že v Odredbi po kateri se v skladu z 2. točko vsi naroki, seje in zaslišanja v nujnih zadevah, če so izpolnjeni tehnični in prostorski pogoji, izvajajo prek videokonference. Navedeno izhaja tudi iz odgovora Vrhovnega sodišča Republike Slovenije² (Vrhovno sodišče), ki je kljub trenutno omejenim kadrovskim, organizacijskim in izvedbenim možnostim v sodelovanju z ostalimi sodišči že pristopilo k zagotovitvi pogojev za izvedbo zaslišanj z uporabo videokonferenc na različnih področjih, prednost pa dajejo obravnavi zadev na podlagi Zakona o duševnem zdravju. Z namenom preprečitve širjenja virusne okužbe, varovanja zdravja in življenja ljudi ter zagotavljanja izvajanja pravic in obveznosti lahko v skladu s 4. točko Odredbe sodnik ali

¹ Uradni list RS, št. 21/20, 39/20 in 47/20.

² Dopis VSRS, št. Su 315/2020z dne 30. 3. 2020.

predsednik senata v nujnih zadevah začasno izključi javnost celotne obravnave ali njenega dela, določi pa lahko tudi druge primerne ukrepe. Pri dostopu do sodišča pa Odredba za komunikacijo s sodiščem določa uporabo na spletni strani objavljenih elektronskih naslovov in telefonskih števil. Uradne ure se izvajajo le na ta način, osebno pa, ob predhodni najavi in dogovoru o uri prihoda. Vsi ti ukrepi, določeni z Odredbo, so v prvi vrsti namenjeni preprečitvi širjenja virusne okužbe epidemije ter varovanju zdravja in življenja ljudi.

Za čas trajanja posebnih ukrepov in posledično odločanja sodišč le v nujnih zadevah predlagate, da so odvetniki plačani najmanj v višini zneska, ki jim pripada po Odvetniški tarifi. Navedeno bi pomenilo odstop od veljavne ureditve, v skladu s katero sta odvetnik, postavljen po uradni dolžnosti, in odvetnik, ki izvaja storitve brezplačne pravne pomoči, upravičena do plačila za svoje delo v višini polovice zneska, ki bi jima pripadal po odvetniški tarifi (peti odstavek 17. člena ZOdv). Ker je pri proučitvi te zahteve pomemben tudi finančni vidik, je ministrstvo za konkretnije podatke zaprosilo Vrhovno sodišče³. Iz finančne ocene (upoštevana je poraba v prvih treh mesecih letošnjega leta, kot celotno 2020 pa upoštevana »običajno leto« brez izrednih razmer in nižjo porabo v dveh poletnih mesecih zaradi sodnih počitnic) izhajajo naslednje ključne ugotovitve:

- za zadeve BPP bi bila poraba za celotno leto 2020 v višini 3.765.398 EUR, dvig tarife za 100% bi na mesečni ravni znašal dodatnih 313.783 EUR, letni stroški pa bi znašali 7.530.796 EUR in
- na postavkah za stroške sodnih postopkov, kjer sodišče vodi izplačila za vse ostale vrste sodnih postopkov, ob predpostavki, da bi odvetnikom v letu 2020 izplačali 4.849.492 EUR in da je zadev ex offo in zadev po Zakonu duševnem zdravju okoli 80% (iz podatkov na teh postavkah ne izhaja, koliko od tega se nanaša na zadeve ex offo in na zadeve po Zakonu o duševnem zdravju), bi dvig tarife za 100% na mesečni ravni znašal dodatnih 323.299 EUR.

Upoštevanje izplačila odvetnikom na postavkah BPP in stroškov sodnih postopkov skupaj, bi sodišča v letu 2020 ob sedanjih ureditvi potrebovala sredstva v višini 8.614.890 EUR (v letu 2019 je bilo izplačanih 7.989.462 EUR), po zahtevanem dvigu za 100% in predpostavki, da je 80% zadev ex offo in zadev po Zakonu duševnem zdravju, bi skupni strošek za odvetnike znašal 16.259.882 EUR. Višina dodatnih finančnih sredstev, ki bi jih bilo treba zagotoviti v proračunu sodišč, pri obravnavi zahteve vsekakor ni zanemarljiva.

Glede predloga za dodatek za nevarnost menimo, da je treba sistemsko upoštevati vse začasne ukrepe, ki so že sprejeti in veljajo tudi za odvetnike. Z Zakonom o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIUPPP; Uradni list RS, št. 36/20 in 49/20 – ZIUZEOP) je med drugim urejen odlog plačila prispevkov, z Zakonom o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP; Uradni list RS, št. 36/20) je zamaknjen rok za predložitev davčnega obračuna od dohodka iz dejavnosti in davčnega obračuna davka od dohodkov pravnih oseb – in sicer iz 31. marca na 31. maj 2020 za leto 2019, če je poslovno leto davčnega zavezanca enako koledarskemu letu. Z Zakonom o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev (ZIUOPOK; Uradni list RS, št. 36/20 in 49/20 – ZIUZEOP) se določa interventni ukrep odloga plačila obveznosti iz kreditne pogodbe za preprečitev hujše gospodarske škode in ohranitev finančne stabilnosti v Republiki Sloveniji v zvezi s posledicami razglasitve epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije in s tem povezan nadzor. In nenazadnje z Zakonom o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP; Uradni list RS, št. 49/20), kjer gre med začasnimi ukrepi omeniti zlasti nadomestila plače in oprostitev plačila prispevkov, oprostitev plačila prispevkov za ZPIZ za zaposlene, ki delajo, izredno pomoč v obliki temeljnega dohodka, oprostitev plačila prispevkov za samozaposlene, kmete in družbenike in verske

³ Dopis VS, št. Su 460/2020 z dne 8. 4. 2020.

uslužbence in nadomestila plače in oprostitev plačila prispevkov za čas čakanja na delo in za čas odsotnosti z dela zaradi višje sile. Vsi navedeni ukrepi ter rešitve so bili pripravljene in sprejeti z namenom reševanja oziroma omogočanja lažjega poslovanja vseh gospodarskih subjektov, vključno samostojnih podjetnikov posameznikov.

Nasprotno pa je za ostale pravosodne deležnike ZIUZEOP uveljavil znižanje plač funkcionarjem iz plačnih podskupin A1, A2 in A4 – v slednjo so uvrščeni tudi državnotožilski funkcionarji.

ZIUZEOP uveljavlja tudi dodatek za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije, do katerega so lahko upravičeni vsi zaposleni v Republiki Sloveniji, ki so zaradi opravljanja svojega dela v času epidemije nadpovprečno izpostavljeni tveganju za svoje zdravje oziroma so prekomerno obremenjeni zaradi obvladovanja epidemije. Pri delodajalcu v zasebnem sektorju o višini dodatka odloči organ, pristojen za določanje plače, ki bo prav tako moral upoštevati stopnjo izpostavljenosti tveganju oziroma prekomerno obremenjenost zaposlenega. Sredstva za financiranje dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v zasebnem sektorju zagotovi delodajalec iz sredstev oprostitve plačila prispevka za pokojninsko zavarovanje.

II.

Pobuda za spremembo petega odstavka 17. člena ZOdv oziroma črtanje tega odstavka, ki bi po mnenju OZS odpravil neenako obravnavo napram ostalim skupinam strokovnih udeležencev v sodnih postopkih (sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači), ker naj bi bila veljavna ureditev protiustavna, menimo, da je v tej fazi preuranjena za celovito nadaljnjo obravnavo. Kot izhaja že iz presoje Ustavnega sodišča v primerih obvezne obrambe v kazenskih postopkih in obveznega zastopanja v postopkih brezplačne pravne pomoči odvetniki dejansko opravljajo naloge, ki iz Ustave izhajajo kot pozitivne obveznosti države in ki jih država tudi v celoti financira. V tem delu odvetniki ne opravljajo svobodne gospodarske dejavnosti, temveč opravljajo dolžnosti države, po njenem pooblastilu in ob plačilu iz državnih sredstev⁴. Za soočenje vseh stališč zato predlagamo, da se pogovori v smeri izmenjave strokovnih stališč nadaljujejo po koncu epidemije.

Upoštevati je treba dejstvo, da je zaradi razglašene epidemije javno življenje in izvajanje mnogih storitev sedaj v večji meri ohromljeno, posledično pa je oteženo tudi izvajanje pravic strank, na kar se je Vlada Republike Slovenije že v zgodnjem obdobju razglašene epidemije nemudoma odzvala s pripravo Zakonu o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ), ki ga je Državni zbor RS sprejel na 32. izredni seji dne 20. 3. 2020⁵. Predsednik Vrhovnega sodišča pa je prav tako s postopnim izdajanjem ustreznih Odredb (13. 3. 2020, 30. 3. 2020 in 8. 4. 2020) izkazal prizadevanje k postopnemu sproščanju ukrepov in omejitev.

Kljub vsem že sprejetim ukrepom, pa Vlada Republike Slovenije dnevno spremlja razvoj dogodkov ter še naprej proučuje možne dodatne ukrepe v smeri učinkovite odprave gospodarskih in drugih posledic zaradi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). Gre za kontinuirano dejavnost vseh deležnikov, pri kateri so ukrepi v nujni korelaciji s tekočim dogajanjem in evalvacijo stanja glede zaježitve virusnih okužb.

⁴ Sklep U-I-2/15-11 z dne 3. 12. 2015.

⁵ Uradni list št. 36/2020.

Prav lepo pozdravljeni.

mag. Lilijana KOZLOVIČ
ministrica

V vednost:

- Vrhovno sodišče, e-naslov: urad.vrs@sodisce.si,
- Ministrstvo za finance, e-naslov: gp.mf@gov.si,
- Generalni sekretariat Vlade, e-naslov: gp.gs@gov.si (zveza dokument št. 70000-1/2020/12 z dne 31. 3. 2020).